

Yapay Zekâ ve Bilimsel Metin Yazımı: Türk Kamu Yönetimi Alanyazınında ChatGPT4.0 Örneği

Artificial Intelligence (AI) and Scientifically Article Writing: The Case of ChatGPT 4.0 in Turkish Public Administration Literature

Yasin Can GÖNÜLTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi,
Rektörlük, gonultascan@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2267-0465>

Makale Başvuru Tarihi: 02.11.2024

Makale Kabul Tarihi: 31.12.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

ÖZET

Bilimsel metin üretimlerinde yapay zekâ kullanımı giderek artmakta ve yaygınlaşmaktadır. Yapay zekâ araçları, araştırma süreçlerinde verimliliği artırsa da etik, intihal ve içerik doğruluğu konularında riskler taşımaktadır. Özellikle nesnel bilgilerde hatalar ve eksiklikler görülebilirken, subjektif içerikler düşünsel süreçlere oldukça büyük destekler sağlamaktadır. Bu nedenle yapay zekâ, bilimsel üretimde bir destek aracı olarak kullanılmalı, eleştirel bir süzgeçten geçirilmesi önerilmektedir. Bu çalışmada, yapay zekânın Türk Kamu Yönetimi alanyazınındaki akademik çalışmalarda kullanım potansiyeli objektif ve subjektif sorulara verdiği yanıtlar üzerinden incelenmiştir. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen beş temel başlık çerçevesinde günümüz yapay zekâ araçlarından en popüler olan ChatGPT'nin güncel ve ücretli versiyonu 4.0'a hem objektif hem de subjektif sorular yöneltilmiş, verilen cevaplar yorumlanarak değerlendirilmiştir. Nesnel bilgilerdeki doğruluk eksiklikleri ve intihal riskleri, dikkatli bir inceleme ve kontrol gerektirirken, subjektif içeriklerin akademik yazı süreçlerine katkıları göz önünde bulundurulabilecek avantaj sağlamaktadır. Yapay zekânın akademik yazımda etkin bir şekilde kullanılması için, etik kuralların sıkı bir şekilde takip edilmesi ve yapay zekâ tarafından üretilen içeriklerin bilimsel doğruluk açısından sürekli test edilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Makale Yazımı,

ChatGpt,

Yapay Zekâ,

Kamu Yönetimi,

ABSTRACT

The application of artificial intelligence in the production of scientific texts is becoming increasingly prevalent and pervasive. While the use of artificial intelligence tools enhances the efficacy of research procedures, they also present potential ethical, plagiarism, and content accuracy concerns. While errors and deficiencies are particularly evident in objective information, subjective content offers substantial support to intellectual processes. It is therefore recommended that artificial intelligence be used as a support tool in scientific don't use comma in here, and that it be subjected to critical filtering. his study examines the potential applications of artificial intelligence in academic studies within the Turkish public administration literature. It does so by asking objective and subjective questions of both the current and paid version 4.0 of ChatGPT, the most popular artificial intelligence tool today. The answers given to these questions are then interpreted and evaluated. The study is based on five main topics, selected using the simple random sampling method. While the absence of accuracy and plagiarism concerns associated with objective information necessitates meticulous examination and oversight, the contributions of subjective content to the academic writing process offer a potential benefit that merits consideration. In order for artificial intelligence to be employed effectively in academic writing, it is imperative that ethical guidelines are adhered to rigorously and that the content generated by artificial intelligence is subjected to continuous scrutiny for scientific precision.

Keywords:

Article Writing,

ChatGpt,

Artificial Intelligence,

Public Administration,

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): GÖNÜLTAŞ, Yasin Can (2024), "Türk Kamu Yönetimi Alanyazınına İlişkin Yapay Zekâya Makale Yazdırmak: ChatGPT4.0 Örneği", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, S.7(3), ss.827-843, Doi: <https://doi.org/10.33712/mana.1578165>

1. GİRİŞ

Türk Kamu Yönetimi alanyazınına ilişkin geçmişten günümüze kadar sayısız araştırma makalesi, derleme, kitap bölümü gibi akademik metinler üretilmiştir. Kamu yönetiminin tarihsel süreçteki temel gelişim evreleri, teknoloji, ekonomi ve toplumla olan ilişkileri çerçevesinde incelenerek literatür birikimi sağlanmıştır (Mecek ve Kocakula Yıldırım, 2020:1419). Kimi birbirini tamamlayan kimi birbirinden ayrışan kimi de farklı perspektiflerden ele alan bir yapıya sahip olmuştur. Türk Kamu Yönetiminin farklı bakış açılarıyla incelenmesi, tarihsel birikimi ve bilim insanlarımızın değerli katkılarıyla mümkün olmuştur.

1970’li yıllar itibariyle kişisel bilgisayar, internet ve sosyal medyanın yaygın bir şekilde kullanılmasıyla teknoloji, üretim araçları ve kamu yönetiminde köklü değişimler yaşanmaya başlamıştır. Yeni kamu yönetimi ya da Kamu Yönetimi 3.0 olarak ifade edilen bu süreçte veriler dijital ortama aktarılmış, işlenmiş, karşılaştırma ve analizlere tabi tutulmuştur. 2000’li yıllar ile teknolojik gelişmeler daha da büyük verilerin hızlı, kolay ve az maliyet ile elde edilmesine, depolanmasına, işlenmesine, analiz edilmesine ve ürün olarak kullanılmasına olanak sağlamıştır. Yerel ve bölgesel nitelikteki veriler ulusal ve hatta bazen küresel düzeyde birbirine entegre edilmiştir. Kullanılan teknolojiler yenilenerek daha hızlı, etkin, güvenli ve konforlu bilgi/hizmet akışı sağlanmıştır. İnsanlar arasındaki ilişki ve etkileşim ağına makineler, akıllı cihazlar, sistemler, ağlar, uygulamalar, eşyalar ve hatta nesnelere de dâhil edilmiştir. Teknoloji, doğa ve insan arasındaki bu ilişki ve etkileşim kamu yönetimi 5.0’ı da beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda fiziksel alanın (gerçek toplumun) ve siber (dijital) alanın birbiri ile yüksek seviyede entegre edilerek, uyumlu bir şekilde geliştirilmesi amaçlanmıştır. (Yılmaz ve Mecek, 2021:103-104).

Kamu Yönetimi 5.0 (Akıllı Toplum) süreciyle birlikte kullanılan teknolojiler de dönüşmeye başlamıştır. Bu kapsamda kamu yönetimi hizmet anlayışında ve araçlarında da dönüşümler ortaya çıkmıştır. Bu durum birçok ülkede kendini hızlıca göstermeye başlamıştır. Örneğin ülkeler akıllı fabrikalar ve sistemlerin yeni teknolojik odağı ve ana bileşenleri olan nesnelere interneti (IoT), yapay zeka (AI), robotik lojistik çözümler (taşımacı robotlar, konveyörler gibi), endüstriyel robotlar, makineler arası iletişim (M2M), akıllı mobil cihazlar, 3D yazıcılar, sensörler, yarı iletkenler, blokzincir, endüstriyel üreticilere yönelik yazılım programları ve sistemler ile uçta hesaplama (edge computing) ve bulut bilişim gibi ileri teknolojik araçlar ile Toplum 5.0’ı tüm endüstrilerde ve toplumsal faaliyetlerde kullanmayı hedeflemişlerdir. Bunu gerçekleştirirken de “*akıllı üretim/akıllı fabrikalar*” alanındaki uzmanlık ve birikimlerini tüm dünyaya ihraç ederek ekonomik güçlerini geliştirme amacı gütmektedirler (BTK, tarihsiz:4). Bu değişim ve dönüşüm sadece üretim araçları ve hizmet sunum şekilleri ile sınırlı kalmamış, diğer alanlar ve kullanımlarda da kendisini göstermeye başlamıştır.

Kapsamlı ve köklü bir geçmişe sahip olan kamu yönetimi disiplinine ilişkin üretilen akademik çıktılarda günümüz teknolojilerinin önemli araçlarından olan yapay zekâ kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri yapay zekânın akademik çevrede hızla artan bir trend haline gelmiş olmasıdır. Araştırma ve yazım süreçlerinde verimliliği artırmak amacıyla kullanılan yapay zekâ araçları, metin yazımından veri analizine kadar birçok alanda etkili bir rol oynamaktadır. Özellikle doğal dil işleme teknolojileri sayesinde, yapay zekâ hem literatür taramalarında araştırmacılara yardımcı olmakta hem de bilimsel metinlerin düzenlenmesi ve yapılandırılmasında katkı sağlamaktadır. Ancak, bu araçların kullanımıyla ilgili etik tartışmalar da gündeme gelmektedir.

Etik açıdan, yapay zekânın akademik çalışmalarda kullanımı, intihal, veri manipülasyonu ve araştırmacının özgün katkısının sınırları gibi konuları gündeme taşımaktadır. Yapay zekâ tarafından üretilen içeriklerin orijinalliği ve bilimsel geçerliliği konusundaki belirsizlikler, akademik yazım sürecinde önemli bir tartışma alanı oluşturmaktadır. Ayrıca, bu teknolojilerin kullanımı, akademik çalışmalarda sorumluluk kavramını da yeniden sorgulama ihtiyacı doğurmaktadır. Yapay zekânın ürettiği çıktılardan kim sorumlu olacak ve bu tür araçlar araştırmacıların akademik katkılarını nasıl etkileyecek soruları, bu bağlamda tartışılması gereken temel etik sorunsalıdır.

Akademik yazımda yapay zekânın kullanımı, araştırmacılara zaman kazandırmakla birlikte, bilimsel üretim sürecine farklı bir boyut katmaktadır. Örneğin, literatür özetleme veya veri sınıflandırma gibi görevlerde yapay zekâ araçlarının kullanılması, geniş veri kümelerine hızlı bir şekilde erişim ve analiz imkânı sunmaktadır. Bununla birlikte, yapay zekânın bilimsel bulguları yorumlamadaki sınırlamaları da göz önünde bulundurulmalıdır. Yapay zekâ, insan perspektifini ve eleştirel düşünmeyi tam anlamıyla ikame edemediğinden, akademik çalışmaların sadece teknik destek aracı olarak değerlendirilmesi gerektiği konusunda genel bir uzlaşma bulunmaktadır.

Yapay zekânın akademik çalışmalarda kullanımı, bilimsel süreçlerde bir devrim niteliği taşısa da, bu teknolojilerin sorumlu ve etik bir şekilde kullanılması büyük önem taşımaktadır. Akademik dünyanın, yapay zekâ kullanımının potansiyel faydalarını ve risklerini dengeleyerek bu araçları nasıl entegre edeceğine dair kapsamlı bir strateji geliştirmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, yapay zekânın araştırma süreçlerine katkısı, ancak etik çerçevede ve bilimsel kaliteye zarar vermeden değerlendirildiğinde olumlu sonuçlar doğurabilir. Bunun dışında nesnel ve yorumsal sorulara ilişkin verdiği cevapların tutarlı olup olmadığı da test edilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada, yapay zekânın Türk Kamu Yönetimi alanyazınındaki akademik çalışmalarda kullanım potansiyeli objektif ve subjektif sorulara verdiği yanıtlar üzerinden incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle yapay zeka ve bilimsel makale yazımı konusu teorik açıdan kısaca ele alınmıştır. Sonrasında ise araştırmanın uygulama kısmı gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen beş temel başlık çerçevesinde günümüz yapay zekâ araçlarından en popüler olan CHATGPT'nin güncel ve ücretli versiyonu 4.0'a hem objektif hem de subjektif sorular yöneltilmiş, verilen cevaplar yorumlanarak değerlendirilmiştir.

2. YAPAY ZEKÂ VE BİLİMSEL MAKALE YAZIMI

Yapay zekânın öncü bilim adamlarından Alan Turing'in 1950 yılında ortaya attığı "*makinelere düşünebilir mi?*" sorusundan (Dijital Dönüşüm Ofisi, 2024) bugünlere gelene kadar yapay zekâ uygulamaları ve yapay zekâ destekli teknolojiler önemli bir yol katetmiştir. 1950'li ve 1960'lı yıllarda araştırmacılar, bilgiyi temsil etmek ve sorunları çözmek için mantık ve kuralları kullanan sembolik bir yapay zekâ sistemine odaklanmıştır. 1970'lerde bilgisayar programlarının belirli alanlardaki insan uzmanlığını taklit ettiği uygulamalar geliştirilmiştir (Gooinn, 2023:7).

Yapay zekâ sistemleri 1970'li yıllardan sonraki dönemlerde zorluklar ve gerilemelerle karşılaşmıştır. Yüksek beklentiler ve sınırlı ilerleme, "*yapay zekâ kıstı*" olarak bilinen finansman ve ilgide düşüşe yol açmıştır. Bununla birlikte makine öğrenimi gibi alanlarda araştırmalar devam etmiştir. 1980'lerde ve 1990'larda, araştırmacılar bilgisayarların verilerden öğrenmesini ve performanslarını artırmalarını sağlayan algoritmaları ve teknikleri keşfettikçe makine öğrenimi hız kazanmıştır. İnsan beyninden esinlenen bir tür makine öğrenimi modeli olan bu sistem ilerlemeler kaydetmeye devam etmiştir. 2000'ler ile 2010'lu yıllar arasında büyük veri kümeleri ve hesaplama gücü, yapay zekâ araştırmalarını ileriye taşımıştır. Çok katmanlı ağlardan yararlanan derin öğrenme gibi makine öğrenimi teknikleri, görüntü ve konuşma tanıma gibi alanlarda dikkate değer sonuçlar elde etmiştir. Sanal asistanlar ve tavsiye sistemleri de dâhil olmak üzere pratik uygulamalar ortaya çıkmıştır. 2010'lu yıllardan günümüze kadar gelen süreçte ise yapay zekâ teknolojilerinde önemli atılımlar yaşanmıştır. Derin öğrenme, takviyeli öğrenme ve dil alanındaki ilerlemeler, otonom araçlar, sağlık teşhisi ve oyun oynayan yapay zekâ sistemleri gibi çeşitli alanlarda etkileyici başarılarla yol açmıştır. Günümüzde yapay zekâ teknolojileri, hayatımızın çeşitli yönlerine entegrasyonla birlikte hızla gelişmeye devam etmektedir (Gooinn, 2023:8; Özkaynar, 2024:1480).

Yapay zekânın farklı bilim dallarında, üretim araçlarında vd. alanlarda kullanımı geliştikçe bu doğrultuda bilimsel eser yazımı alanında da yapay zekâ kullanımı kendisini göstermeye başlamıştır. Bilimsel makale yazımı, akademik bilginin üretimi ve paylaşımı için temel bir araçtır. Bu süreç, uzun yıllardır belirli standartlara bağlı olarak ilerlemiş ve geleneksel yöntemlerle şekillenmiştir. Ancak yapay zekânın (YZ) akademik alana dâhil olmasıyla, bilimsel yazım süreçleri yeniden tanımlanmakta ve dönüştürülmektedir. YZ, metin üretiminden literatür taramasına, verilerin analizinden sonuçların görselleştirilmesine kadar geniş bir yelpazede araştırmacılara yardımcı olmaktadır. Bu durum, sadece hız ve verimlilik açısından değil, aynı zamanda araştırma süreçlerinin kalitesi üzerinde de önemli etkiler yaratmaktadır.

Samet Büyükkada'nın 2024 yılında yapmış olduğu "*Akademik Yazımda Yapay Zekâ Kullanımının Etik Açısından İncelenmesi: ChatGPT Örneği*" başlıklı çalışmada "*bilimsel metinlerde yapay zekâ kullanılabilir mi?*" sorusuna; YZ'nin yeteneklerini kullanarak ve çeşitli örneklerle "*evet*" cevabını vermesi, yine buna ilişkin çeşitli akademik içerikler üretmek "*bilimsel metin metodolojisini*" kurgulayabilmesi, akademik metin üretmede yeni bir dönemin açıldığına en iyi örneklerdendir. YZ'nin bilimsel metin üretme anlamındaki somut örneği Büyükkada'ya göre, 2005 yılında, Massachusetts Institute of Technology'den üç öğrenci, bilimsel konferans sayılarındaki artışa ve kabul edilen çalışmaların yeterince denetlenmemesine dikkat çekmek amacıyla tamamen yapay zekâ tarafından oluşturulmuş bir makale yazmaları ve bu makaleyi de bir konferansta sunmaları olmuştur (Büyükkada, 2024:3).

Bu tarihten itibaren YZ modellerinin gelişmesi ve yeni YZ ürünlerinin ortaya çıkmasının ardından 2022 yılında OpenAI tarafından ChatGPT'nin geliştirilmesi ve piyasaya sunulmasıyla birlikte yazılı, sesli veya görsellik içeren neredeyse her alanda bu programın etkisi hızlı bir biçimde artmıştır. Akademik bilginin yazıya dönüştürülmesinde kullanılabilecek bir mekanizma olarak YZ; bilim insanlarının metin üretmede kullandığı geleneksel yöntemlerin dijital ve hızlı bir versiyonudur. YZ'ye “**akademik bir makaleyi neye göre yazıyorsun?**” sorusunu yönelttiğimizde aşağıdaki gibi bir cevap üretmektedir;

“Akademik bir makale yazarken temel olarak aşağıdaki kriterlere ve unsurlara dikkat ediyorum:

1. *Konu ve Amacın Belirlenmesi Araştırma Sorusu: Makalenin temel araştırma sorusunu veya problemini net bir şekilde tanımlamak. Bu, makalenin odak noktasını oluşturur.*

Hedef Kitle: Makalenin kimler için yazıldığını (örneğin, akademisyenler, uzmanlar, uygulayıcılar) göz önünde bulundurmak.

2. *Literatür Taraması Konuyla ilgili güncel ve temel kaynakları incelemek. Bu, çalışmanın akademik bir temele oturmasını sağlar. Mevcut çalışmaların eksiklerini veya çözülmemiş sorunlarını belirleyerek özgün bir bakış açısı geliştirmek.*

3. *Yapısal Plan Başlık: Çalışmayı özetleyen açık, öz ve akademik bir başlık oluşturmak. Özet (Abstract): Makalenin ana argümanını, yöntemi ve bulgularını kısa ve anlaşılır bir şekilde sunmak. Giriş: Araştırma sorusunu, çalışmanın amacını ve önemini açıklamak.*

Literatür İncelemesi: Konuyla ilgili geçmiş çalışmaları ele almak ve bu çalışmalardaki boşluklara dikkat çekmek.

Yöntem: Araştırmanın nasıl yapıldığını açıklamak (ör. veri toplama, analiz yöntemleri).

Bulgular: Araştırmanın sonuçlarını net bir şekilde sunmak.

Tartışma: Bulguları literatürle ilişkilendirerek yorumlamak ve çalışmanın katkısını ortaya koymak.

Sonuç: Çalışmanın ana çıktıları ve gelecekteki araştırmalara yönelik öneriler.

4. *Akademik Düzeyde Dil Kullanımı Netlik ve Tutarlılık: Düşünceleri açık ve mantıklı bir şekilde ifade etmek. Objektiflik: Kişisel görüşlerden ziyade, veri ve kanıtlara dayalı bir yaklaşım benimsemek.*

Akademik Terimler: Konuya uygun terminolojiyi doğru bir şekilde kullanmak.

5. *Yöntem ve Veriler Kullanılan yöntemlerin gerekçelendirilmesi (ör. neden nitel/nicel yöntem seçildiği). Verilerin doğruluğundan ve güvenilirliğinden emin olmak.*

6. *Kaynak Gösterimi Akademik etik kurallarına uygun olarak, kullanılan tüm kaynakları doğru şekilde atıf yapmak. Belirli bir atıf stiline (ör. APA, MLA, Chicago) bağlı kalmak.*

7. *Özgünlük Konuyla ilgili özgün bir katkı sağlamak. Plagiarizm testlerinden geçerek çalışmanın tamamen özgün olduğunu garanti etmek.*

8. *Eleştirel ve Sistemik Yaklaşım Konuyla ilgili farklı perspektifleri değerlendirmek. Verileri eleştirel bir süzgeçten geçirerek güçlü argümanlar oluşturmak.*

9. *Son Kontrol ve Revizyon Yazım hatalarını, mantık sıralamasını ve dil kullanımını dikkatlice kontrol etmek. Gerekirse bağımsız bir gözden geçirilmesini sağlamak (ör. hakemlerden veya meslektaşlardan geri bildirim almak). Bu unsurlar, akademik bir makalenin bilimsel standartlara uygun ve etkili bir şekilde hazırlanmasına yardımcı olur.”*

Akademik metin üretirken metnin içinde bulunması gereken temel ve genel kurallara doğrudan uygun olarak içerik ürettiğini belirtmektedir. Ancak YZ kullanırken iki temel soru gündeme gelmektedir. Bunlardan ilki: “**YZ'nin ürettiği metinlerin içeriği güvenilir mi?**”, diğeri de “**YZ'nin ürettiği metinlerin içeriği akademik içeriğin kullanılması etik midir?**”. Bu sorular ChatGPT tarafından şu şekilde cevaplanmıştır;

Soru: “YZ'nin ürettiği metinlerin içeriği güvenilir mi?”

“Yapay zekâ (YZ) tarafından üretilen metinlerin güvenilirliği, modelin eğitildiği veri kaynaklarına, bağlama ve kullanıcının denetimine bağlıdır. Güvenilir kaynaklarla eğitilmiş

modeller genellikle doğru bilgiler sunarken, hatalı veya güncel olmayan verilerle eğitilmiş modeller yanlış bilgi üretebilir. YZ'nin metinleri anlamlı ve tutarlı görünebilir, ancak her zaman gerçeklere dayanmayabilir. Bu nedenle, YZ'nin sunduğu içerik akademik veya teknik çalışmalarda doğrudan kullanılmadan önce bağımsız olarak doğrulanmalı ve kaynaklarla desteklenmelidir. YZ, araştırma sürecinde yardımcı bir araç olarak faydalı olsa da, metinlerin doğruluğunu garanti etmek kullanıcıya düşer.”

Soru: “YZ’ nin üretmiş olduğu akademik içeriğin kullanılması etik midir?”

“Yapay zekâ (YZ) tarafından üretilen akademik içeriğin kullanımı, etik açıdan kabul edilebilir ancak belirli sınırlar içinde kalmalıdır. YZ, destekleyici bir araç olarak kullanılmalı ve yazarın özgün katkısı ile analiz sürecini gölgelememelidir. Yazar, YZ'nin kullanımını şeffaf bir şekilde açıklamalı ve üretilen bilgilerin doğruluğunu kontrol ederek gerekli atıfları yapmalıdır. Tamamen YZ tarafından üretilmiş metinlerin, yazarın kendi çalışması gibi sunulması akademik etik ihlali sayılır. Bu nedenle, YZ'nin kullanımı şeffaflık, özgünlük ve doğrulanabilirlik ilkelerine uygun şekilde gerçekleştirilmelidir.”

YZ yukarıdaki açıklamayla “*akademik etik kurallarının*” olması gerektiği vurgusunu da yapmaktadır. Yapay zekânın (YZ) akademik yazıma sunduğu en büyük avantaj, zamandan tasarruf sağlarken araştırmacıları doğru kaynaklara yönlendirme yeteneğidir. Günümüzde ekonomilerin, politikaların, ilişkilerin ve özellikle fikirlerin hızla değiştiği düşünüldüğünde, sorularımıza hızlı ve etkili yanıtlar sunan bir sistemin değeri tartışılmazdır. Ancak, bu tasarrufun gerçek bir faydaya dönüşmesi, mevcut verilerin derinlemesine incelenmesinde herhangi bir eksiklik yaşanmamasıyla mümkündür. ChatGPT, dilbilgisi ve dilsel yapı konusundaki başarısıyla, içeriklerini akıcı bir şekilde oluştururken, zaman kazandırma konusundaki asıl potansiyelini ortaya koyar. Böylece, araştırmacılar ihtiyaç duydukları cevaplara kısa sürede ulaşabildikleri, yepyeni bir dönemin başladığını rahatlıkla söyleyebiliriz (Büyükada, 2024:11).

ChatGpt’ye göre; YZ'nin bilimsel makale yazımında sunduğu en belirgin katkılardan biri de, büyük veri setlerinin analizi ve karmaşık bilgilerin sentezlenmesidir. Geleneksel yöntemlerle haftalar alabilecek literatür taraması ve kaynak analizi, YZ tabanlı araçlarla çok daha kısa sürede tamamlanabilmektedir. Bu durum, araştırmacıların zamanlarını daha yaratıcı ve analitik süreçlere ayırmalarını mümkün kılmaktadır. Örneğin, dil modeli tabanlı YZ araçları, makale yazımında akıcılığı artırmak, karmaşık kavramları daha açık bir şekilde ifade etmek ve dilbilgisi hatalarını en aza indirmek için etkili araçlar sunmaktadır. Bu, özellikle anadili İngilizce olmayan akademisyenler için büyük bir avantajdır.

Ancak YZ’nin bilimsel yazım süreçlerine entegrasyonu, etik ve epistemolojik tartışmaları da beraberinde getirmektedir. YZ'nin metin üretimindeki rolü, özgünlük, yazarlık ve akademik dürüstlük kavramlarını yeniden değerlendirmeyi gerektirmektedir. Örneğin, bir makalenin ne kadarının YZ tarafından üretilmiş olduğu ve bu durumun yazarlık hakkını nasıl etkilediği, akademik dünyada giderek önem kazanan bir tartışma konusudur. Ayrıca, YZ'nin önerdiği bilgilerin doğruluğu ve tarafsızlığı da sorgulanmalıdır; zira bu araçlar, mevcut verilerden öğrenirken, bu verilerin içsel önyargılarını da taşıyabilir.

Yapay zekâ, ChatGpt’ye göre bilimsel makale yazımında devrim niteliğinde fırsatlar sunarken, aynı zamanda yeni sorumluluklar ve etik çerçeveler oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, YZ’nin akademik alanda kullanımı, sadece teknik bir yenilik olarak değil, aynı zamanda bilimsel bilginin doğasını ve geleceğini şekillendiren bir paradigma değişikliği olarak ele alınmalıdır. Akademik camianın, bu dönüşümün hem fırsatlarını hem de sınırlarını eleştirel bir şekilde değerlendirmesi, bilimin ilerlemesi açısından hayati öneme sahiptir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE UYGULANMASI

3.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmada, yapay zekâ uygulamalarından en popülerleri CHATGPT nin güncel ve ücretli versiyonu olan 4.0 kullanılarak subjektif ve objektif veri incelemesi gerçekleştirilmiştir. Çalışmadaki temel amaç yapay zekânın alan yazınlarına ilişkin güvenilirliğini kavramsal ve kuramsal bir biçimde test etmektir. Günümüzdeki akademik çalışmaların birçoğunun tamamen veya kısmi olarak yapay zekâ uygulamalarıyla gerçekleştirilmeye başlanması ve literatürde güvenilirliğinin tartışma konusu olması bu çalışmanın hazırlanmasına temel oluşturmuştur. Bu kapsamda Türk Kamu yönetimi alanyazınında temel ve genel tartışma konularından basit tesadüfî örnekleme

yöntemi kullanılarak 5 başlık belirlenmiştir. Bu başlıklara yönelik olarak yapay zekâya objektif yani ölçülebilir; ayrıca subjektif ve yorum yapabileceği iki tür soru iletilmiştir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı, Sınırlılıkları ve Veri Toplama

Kamu Yönetimine ilişkin konu başlıkları sınırlılığın sağlanması amacıyla Türkiye'deki ulusal veya uluslararası hakemli dergilere elektronik olarak ev sahipliği yapan ve bunun yanında editöryal yönetim süreçlerine yönelik arayüz sağlayan dergipark veritabanı “kamu yönetimi” anahtar kelimesiyle taranmış, 100.000’den fazla çalışma içinden en fazla çalışılan, benzer olmayan ve güncelliğini koruyan 1500 tema belirlenmiş ve bu temalar yapay zekâ tarafından taranarak “*basit tesadüfi örneklem*” yöntemiyle 5 temel başlığa indirgenmiştir.

Tablo 1. 1500 Ana Temadan Bazıları

1. Merkezi Yönetim ve Yerinden Yönetim
2. Kurumsallaşma
3. Kamu Yönetiminde Reform ve Reform Hareketleri
4. Küreselleşme ve Kalkınma
5. Avrupa Birliği
6. Kamu Politikası
.
.
308. Kamu Yönetiminde Robotik Proses
309. Dijital İmza ve Güvenlik
.
.
793. Kentsel Isı Adası Etkisi
794. Kamu Yönetiminde Mülteci Krizine Karşı Uluslararası İşbirliği
.
.
1111. Mülteci Politikaları ve Ekonomik Uyum
1112. Kentsel Yönetişim ve Çevre Stratejileri
.
.
1498. İklim Krizi ile Mücadelede Ulusal Strateji Planları
1499. Kamu Yönetiminde Yeşil Kamu Harcamaları ve Denetimi
1500. Kamu Yönetiminde Sağlık Hizmetlerine Erişim Stratejileri ve Gelişimi

3.3. Araştırmanın Veri Analiz Yöntemi

Kamu yönetimi alanyazını, yüzyıllar süren yönetim anlayışlarını yansıtan, günümüze kadar evrimleşerek ve gelişerek ilerleyen geniş bir disiplindir. Alanyazında yer alan tüm konuların birarada incelenmesi rasyonel olmaktan uzaktır. Bu nedenle binlerce konu başlığı arasından en fazla tartışma konusu olagelmış ve güncelliğini de korumaya devam eden altlıklar, bu makale içinde “*basit tesadüfi örneklem yöntemi*” kullanılarak yapay zekâ ve python aracılığıyla belirlenmiştir.

Basit rastgele örneklem olarak da bilinen tesadüfi örneklem, evrendeki tüm öğelerin örneklem dâhil edilme şansının eşit olduğu bir yöntemdir. Bu yöntemin kullanılabilmesi için ele alınan konunun evren açısından benzer özellikler taşıması, yani homojen olması gerekir. Bu tür bir örneklemede, ilk adım olarak evrendeki tüm öğeleri içeren bir örneklem çerçevesi oluşturulmalıdır. Araştırmacı, genellikle bir liste şeklinde hazırlanan bu çerçevede her öğeye bir numara atar. Ardından, araştırmacı, örneklem dâhil edilecek öğe sayısı kadar rastgele sayılar üretir ya da listedeki öğeleri rastgele seçmek için bir yöntem kullanır. Basit tesadüfi örneklem yöntemi, iyi bir örneklem kapsamı mevcut olduğu zaman ve evren, spesifik bir alanda yoğunlaştığı zaman daha kullanışlı hale gelmektedir (Kerlinger ve Lee, 1999; Mertens, 2014; Neuman, 2014; Baltacı, 2018). Belirlenen başlıklara yine yapay zekâ aracılığıyla objektif ve subjektif kriterlerde soru yönelterek cevap vermesi istenmiş, objektif sorulara

yönelik cevaplar doğru bilgilerle karşılaştırılmıştır. Örneklem seçimi aşamalarında rastgele sayı üretme algoritması kullanılmış, böylece her başlığın seçilme olasılığı eşit bir şekilde tasarlanmıştır.

Evrendeki toplam başlık sayısı (N):

Evrendeki öge sayısı $N=1500$ olarak tanımlanmıştır.

Örneklem büyüklüğü (n): $n=5$ 'tir.

Her bir başlığın seçilme olasılığı (P): Her başlığın örneklemde yer alma olasılığı, evrendeki tüm ögelerin eşit seçilme olasılığına dayanmaktadır.

$$P(\text{her başlık için}) = \frac{n}{N} = \frac{5}{1500} = 0.00333$$

Yani, her başlığın seçilme olasılığı yaklaşık olarak %0.333'tür.

Basit tesadüfî örneklemede, her ögeyi eşit seçilme olasılığıyla seçmek için rastgele sayılar üretilir. Python veya Excel gibi araçlar kullanılarak 1 ile 1500 arasında 5 rastgele sayı üretilebilir. Bu rastgele sayılar başlıkların indekslerini temsil eder. **Python** ile rastgele sayı üretimi şu şekilde yapılır;

```
"import random
random.sample(range(1, 1501), 5)"
```

Bu Python komutu, 1 ile 1500 arasında 5 rastgele sayı seçer. Örnek olarak elde edilen rastgele sayılar şunlar olabilir;

450, 981, 657, 345, 30

Bu örneklem yönteminde seçim, herhangi bir önyargı olmaksızın tamamen rastgele yapılmakta ve tüm ögelerin eşit seçilme olasılığı bulunmaktadır. Bu sayede seçilen 5 başlık aşağıdakilerden oluşmuştur;

Tablo2: Basit Tesadüfî Örnekleme Yöntemiyle Seçilen Başlıklar

Sıra	Seçilen Başlığın Sıralamadaki Yeri	Başlık
1	450	Kamu Yönetiminde Belediyelerin Mali Yapısı ve Denetimi
2	981	Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama ve Bütçe Yönetimi
3	657	Yerel Yönetimlerde İklim Uyum Stratejileri
4	345	Yerel Yönetim Reformları ve Belediyeler
5	30	Kamu Yönetiminin Tarihsel Gelişimi

3.4. Araştırmanın Bulguları

Yapay zekâya belirlenen konular ekseninde yazar tarafından objektif ve subjektif çeşitli sorular yöneltilmiş ve yorumlanmıştır. Bu sorular araştırmacıya göre değişkenlik gösterebilir.

1.Başlık: Kamu Yönetiminde Belediyelerin Mali Yapısı ve Denetimi

Yapay zekâya (YZ) yöneltilen objektif soru:

“Kamu Yönetiminde Belediyelerin Mali Yapısı ve Denetimi hangi araçlarla sağlanır?”

YZ Cevap:

“Kamu yönetiminde belediyelerin mali yapısı ve denetimi, çeşitli araçlar ve mekanizmalarla sağlanır. İşte başlıca araçlar;

Bütçe ve Bütçe Süreci: Gelir-gider planlaması yapılır.

Mali Raporlama: Belediyeler düzenli mali raporlar sunar.

İç Denetim: Belediyenin mali işlemleri iç denetimle kontrol edilir.

Dış Denetim (Sayıştay): Bağımsız olarak mali denetim yapılır.

Belediye Meclisi Denetimi: Meclis mali politikaları ve bütçeyi onaylar.

Kanunlar: 5018, 5393 ve 2464 sayılı kanunlar temel düzenlemeleri sağlar.

Performans Esaslı Bütçeleme: Mali hedefler performans göstergelerine dayandırılır.

Stratejik Planlama: Stratejik planlar ve faaliyet raporları mali sürdürülebilirliği destekler. Bu araçlar, belediyelerin mali yapısının denetlenmesi ve sürdürülebilirliği için kullanılır.”

Yapay zekâya yöneltilen subjektif soru:

“Kamu Yönetiminde Belediyelerin Mali Yapısı ve Denetimi'nde kullanılan kriterler; belediyelerin mali sürdürülebilirliği ve hesap verebilirliği açısından nasıl bir katkı sağlamaktadır?”

YZ Cevap:

“Kamu yönetiminde belediyelerin mali yapısı ve denetiminde kullanılan kriterler, belediyelerin mali sürdürülebilirliği ve hesap verebilirliği açısından kritik roller üstlenmektedir. Belediyelerin mali sürdürülebilirliğini sağlamak, yalnızca kısa vadeli bütçe dengesi sağlamakla sınırlı değildir; aynı zamanda uzun vadeli mali planlamanın yapılarak kaynakların etkin bir şekilde kullanılması gereklidir. Bu kapsamda kullanılan mali kriterler, belediyelerin borçlanma kapasitelerini kontrol altında tutarak aşırı borçlanmanın önüne geçer ve mali disiplini sağlar. Özellikle performans esaslı bütçeleme ve stratejik planlama gibi araçlar, belediyelerin mevcut kaynaklarını uzun vadede sürdürülebilir kılmak için önemli bir zemin oluşturur.

Mali sürdürülebilirlik açısından en önemli katkılardan biri, bütçe süreçlerinin denetim kriterleri çerçevesinde etkin bir şekilde işletilmesidir. Belediyelerin bütçe gelirleri ve giderleri dengede tutulduğunda, mali kaynaklar verimli bir şekilde kullanılır ve uzun vadede sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılır. Özellikle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi yasal düzenlemeler, bütçe dengesinin korunması ve mali disiplinin sağlanması için gereken kurumsal çerçeveyi sunar. Böylece belediyelerin borçlanma politikaları ve mali performansları etkin bir şekilde izlenir.

Belediyelerin hesap verebilirliği açısından kullanılan denetim kriterleri ise şeffaflık ve kamu denetimini güçlendirmektedir. İç denetim mekanizmaları, belediyelerin kendi mali yönetimlerini sürekli olarak gözden geçirmelerine olanak tanırken, dış denetim (Sayıştay denetimi) kamuya açık bir şekilde mali işlemleri denetler. Bu denetim süreçleri, kamu kaynaklarının etkin kullanılıp kullanılmadığını sorgulamakta ve belediyelerin hesap verebilirlik düzeylerini yükseltmektedir. Hesap verebilirlik, yerel yönetimlerin vatandaşlara karşı sorumluluk taşıdığı bilinciyle hareket etmelerini sağlar, böylece yerel demokrasinin güçlenmesine de katkıda bulunur. Sonuç olarak, belediyelerin mali yapısı ve denetiminde kullanılan kriterler, hem mali sürdürülebilirlik hem de hesap verebilirlik açısından önemli yapısal katkılar sunar. Bu kriterler, belediyelerin mali disiplini koruyarak uzun vadeli kalkınmayı desteklemesini, aynı zamanda şeffaf ve hesap verebilir yönetim anlayışıyla vatandaşlara karşı sorumluluk taşımasını sağlar.”

Belediyelerde gerçekleştirilen denetim, çeşitli yasal düzenlemeler ve denetim mekanizmaları ile kapsamlı bir çerçevede ele alınmaktadır. Anayasa'nın 127. maddesi, 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (KMYKK) gibi mevzuatlar, belediyelerin mali yapısı ve idari işlemlerinin denetim sürecini düzenlemektedir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda özel bir denetim düzenlemesi yer almamakla birlikte, 5393

sayılı Belediye Kanunu'nun denetim hükümleri büyükşehir belediyelerine de uygulanmaktadır. Bu kapsamda merkezi yönetim, vesayet denetimi yetkisini kullanarak İçişleri Bakanlığı aracılığıyla belediyelerin mali işlemleri dışındaki idari işlemlerini denetleyebilir. Ayrıca, belirli durumlarda 5018 sayılı KMYKK ile İçişleri Bakanlığı'na mali denetim yetkisi de verilmiştir. Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu ve Kamu İhale Kurumu gibi diğer kurumlar da belediyelerin mali denetimi ile ilgili görevler üstlenmiştir. Belediyelerde iç denetim, iç denetçiler tarafından yapılırken, dış denetim ise Sayıştay tarafından yürütülmektedir. Sayıştay aynı zamanda belediyeler üzerinde yargı denetimi fonksiyonunu da yerine getirir. Bunun dışında, belediye meclislerine tanınan bilgi edinme ve denetim yetkileri, belediye başkanlarına bağlı teftiş kurulları, denetim komisyonları ve ihtisas komisyonları (plan ve bütçe komisyonu) tarafından gerçekleştirilen denetimler de belediyelerin mali yönetiminin şeffaflığını ve hesap verebilirliğini sağlamaya yöneliktir (Şahin İpek, 2018; 5018 sayılı Kanun; Çilesiz, 2011; 1982 Anayasası; Mutluer ve Öner, 2010; Ulusoy ve Akdemir, 2017).

Dolayısıyla yapay zekânın üretmiş olduğu objektif cevap kısmen doğru olmakla birlikte çeşitli eksiklikleri barındırmaktadır. Bunun yanında objektif soruya yönelik anlamlı çıktılar üretmemiştir. Dolayısıyla akademik yazında objektif kritlerler ekseninde sorulan soruya ilişkin verilen cevabın kullanılması riskler barındırmaktadır. Ancak subjektif olarak yöneltilen soruya verilen cevap akademik düzeyde yazılabilecek bir metnin içinde kullanılabilir kalitede ve yorumda olduğu görülmektedir.

2.Başlık: Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama ve Bütçe Yönetimi

Yapay zekâya yöneltilen objektif soru:

“Stratejik plan hazırlayacak kamu idarelerinin belirlenmesi, kamu idareleri açısından stratejik planlama sürecinin yönetilmesi ve yönlendirilmesi yetki ve görevi kime aittir?”

YZ Cevap:

“Stratejik plan hazırlayacak kamu idarelerinin belirlenmesi, kamu idareleri açısından stratejik planlama sürecinin yönetilmesi ve yönlendirilmesi yetki ve görevi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına aittir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, bu başkanlık, stratejik planlama süreçlerinin kamu idarelerinde etkin bir şekilde yürütülmesini sağlar, kamu idarelerine rehberlik eder ve gerekli düzenlemeleri yapar. Ayrıca, stratejik planlama ile ilgili usul ve esasları belirler ve uygulamaların takibini yapar.”

Yapay zekâya yöneltilen subjektif soru:

“Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Yönetim Bağlamında Yaşanan Güçlükler ve Bunlara Yönelik Yapılabilecek Çalışmalar Nelerdir?”

YZ Cevap:

“Türk kamu yönetiminde stratejik yönetim bağlamında karşılaşılan temel güçlükler, genellikle kurumsal kapasite yetersizlikleri ve uygulama süreçlerindeki koordinasyon eksikliklerinden kaynaklanmaktadır. Stratejik yönetim anlayışının yerleşmesi, kamu kurumlarında uzun vadeli planlama ve performans odaklı bir yaklaşım gerektirirken, birçok kurumda bu süreçler yeterince kurumsallaşmamış ve personel yeterlilikleri sınırlı kalmıştır. Özellikle stratejik planlama sürecinin etkin bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan veri temelli analizler, paydaş katılımı ve performans değerlendirme mekanizmaları tam anlamıyla işlerlik kazanmamış; bu da stratejik yönetim uygulamalarının başarısını sınırlamıştır. Ayrıca, stratejik planların hazırlanmasında genellikle üst düzey hedeflere odaklanılması, yerel ve kurumsal düzeydeki ihtiyaçların göz ardı edilmesine yol açarak planların uygulanabilirliğini azaltmıştır.

Bu güçlüklerle yönelik yapılabilecek çalışmalar, öncelikle stratejik yönetim süreçlerinin kurumsal kapasite geliştirilmesi ile desteklenmesini içermelidir. Kamu kurumlarının, stratejik yönetim konusunda uzman personel yetiştirilmesine yönelik eğitim ve geliştirme programları oluşturulması önemlidir. Bununla birlikte, stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme süreçlerinin daha

etkin bir şekilde koordine edilmesi ve bu süreçlerin merkezi bir rehberlik çerçevesinde yürütülmesi gerekmektedir. Ayrıca, kurumlar arası iş birliği ve veri paylaşımı mekanizmalarının güçlendirilmesi, stratejik planların daha gerçekçi ve uygulanabilir hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Teknoloji destekli izleme ve değerlendirme sistemlerinin kurulması da kamu kurumlarının stratejik yönetim süreçlerinde performans ölçümüne ve geri bildirim mekanizmalarının etkinliğine katkıda bulunacaktır.”

5018 sayılı Kanununun 9. maddesinin 3. fıkrasına göre, stratejik planlama ile ilgili usul ve esasları belirleme yetkisi başlangıçta Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığına verilmişken, 2011 yılında DPT'nin kapatılmasıyla bu yetki yeni kurulan Kalkınma Bakanlığına devredilmiştir. 2018'de Kalkınma Bakanlığı'nın kapatılması ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte, 5018 sayılı Kanununun 9. maddesinde yapılan değişiklikle bu yetki Cumhurbaşkanına aktarılmıştır. 24 Temmuz 2018 tarihli ve 30488 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13 numaralı "*Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*" ile stratejik planlama, Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın sorumluluk alanına dâhil edilmiştir (Coşkun ve Pank Yıldırım, 2018:13).

Dolayısıyla yapay zekânın verdiği objektif yanıt bir önceki yanıtta olduğu gibi kısmen doğru olmakla birlikte detayları aktarmayarak bilgi sahibi olmayan kişiler aracılığıyla kullanıldığı sürece yanlış bilgi dağıtımına neden olabilmektedir. Aynı şekilde yorumsal olarak sorulan soruya verdiği cevap akademik bir metinde araştırmacının düşüncesine göre kullanılabilir düzeydedir.

3. Başlık: Yerel Yönetimlerde İklim Uyum Stratejileri

Yapay zekâya yöneltilen objektif soru:

“Türkiye, 2030 iklim hedeflerine yönelik gerçekleştirmiş olduğu beyanda 2030 yılına kadar sera gaz emisyonlarını yüzde kaç oranında azaltacağını taahhüt etmiş ve buna yönelik hangi belgeleri üretmiştir?”

YZ Cevap:

“Türkiye, 2030 iklim hedeflerine yönelik beyanında, sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar %41 oranında azaltmayı taahhüt etmiştir. Bu taahhüt, Türkiye'nin 2021 yılında Paris İklim Anlaşması'ni onaylamasının ardından duyurduğu Ulusal Katkı Beyanı (NDC) kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Türkiye, bu doğrultuda çeşitli strateji ve planlama belgeleri ile çalışmalarını hayata geçirmiştir;

Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı (NDC): Paris İklim Anlaşması çerçevesinde sunulan bu belge, Türkiye'nin sera gazı emisyonlarını azaltma taahhütlerini içerir. Bu beyanda Türkiye, 2030 yılına kadar emisyonlarını mevcut politikalarla “artıstan azaltma” yoluyla %41 oranında düşürmeyi hedeflemiştir.

İklim Değişikliği ile Mücadele Raporları: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yayımlanan bu raporlar, Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadelede attığı adımları ve alınan tedbirleri kapsamaktadır.

Yeşil Kalkınma Stratejisi: 2021 yılında duyurulan bu strateji, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma ve düşük karbon ekonomisine geçiş hedeflerini kapsamaktadır. Bu strateji, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynaklarının artırılması ve çevre dostu teknolojilerin yaygınlaştırılmasını teşvik etmektedir.

İklim Değişikliği Stratejisi (2010-2023): Türkiye'nin uzun vadeli iklim değişikliği ile mücadele ve uyum planlarını içeren bu strateji, enerji verimliliği, temiz enerjiye geçiş ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik politika ve eylemleri içermektedir. Bu strateji, Paris İklim Anlaşması'nın gerekliliklerine uyum sağlayacak şekilde güncellenmiştir.

Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (2011-2023): Türkiye'nin emisyon azaltımı ve iklim değişikliği ile mücadele hedeflerine ulaşmak için belirlediği sektörel öncelik ve hedefleri içeren bu eylem planı, ulaşım, sanayi, enerji ve tarım gibi sektörlerde karbon ayak izini azaltmayı amaçlamaktadır. Bu belgeler ve çalışmalar, Türkiye'nin 2030 iklim hedeflerine yönelik sera gazı

emisyonlarının azaltılması ve Paris Anlaşması çerçevesindeki taahhütlerine ulaşmasına hizmet etmektedir.”

Yapay zekâya yöneltilen subjektif soru:

“Türkiye’de merkezi yönetim ve yerel yönetim aracılığıyla iklim uyum stratejileri kapsamında yapılacak çalışmalar neler olabilir?”

YZ Cevap:

“Türkiye’de merkezi yönetim düzeyinde iklim uyum stratejileri kapsamında yapılacak çalışmalar, kapsamlı bir politika çerçevesinin oluşturulmasıyla başlamalıdır. Öncelikle merkezi yönetim, iklim değişikliğine uyum için Ulusal İklim Uyum Stratejisi ve Eylem Planı geliştirmelidir. Bu plan, su kaynakları yönetimi, tarım, enerji, sağlık, ulaşım ve doğal afetler gibi sektörleri kapsamalı, her sektörde iklim değişikliğine uyum sağlayacak stratejiler belirlemelidir. Özellikle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ve kuraklıkla mücadele gibi temel konular ulusal düzeyde önceliklendirilmelidir. Ayrıca, kamu ve özel sektörün iklim risklerine karşı bilinçlendirilmesi ve yeşil teknolojilerin kullanımını teşvik edecek mali destek mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Yerel yönetimler, iklim uyum stratejilerinin sahada uygulanmasında kritik bir rol oynar. Yerel yönetimler, kentlerin iklim değişikliği karşısındaki kırılganlıklarını analiz eden İklim Risk Haritaları oluşturarak, bu doğrultuda uyum projeleri geliştirmelidir. Özellikle şehir planlamasında yeşil alanların artırılması, su kaynaklarının korunması ve enerji verimliliğinin sağlanması için yenilikçi projeler uygulanmalıdır. Yerel yönetimler ayrıca, kentsel ısı adası etkisini azaltmak için yeşil çatılar, yağmur bahçeleri ve sürdürülebilir drenaj sistemleri gibi çözümleri teşvik etmelidir. Bu süreçte vatandaşların da sürece dahil edilmesi ve bilinçlendirme çalışmalarının artırılması önem taşımaktadır.

Merkezi ve yerel yönetimlerin uyumlu çalışması, iklim değişikliği ile mücadelede başarıyı artıracaktır. Merkezi yönetim, yerel yönetimlere teknik ve finansal destek sağlamalı, aynı zamanda iklim uyum stratejilerinin uygulanmasını takip ve denetleme sorumluluğunu üstlenmelidir. Ayrıca, yerel yönetimlerin başarılı uyum projelerini yaygınlaştırmak ve tecrübe paylaşımını artırmak amacıyla belediyeler arasında iş birliği ağları kurulmalıdır. Böylece, hem merkezi düzeyde belirlenen stratejilerin yerelde uygulanması kolaylaşacak hem de yerel düzeydeki farklı ihtiyaçlara yönelik çözümler üretilerek iklim değişikliğine karşı daha dirençli bir yapı oluşturulabilecektir.”

YZ tarafından verilen; Türkiye’nin 2030 iklim hedeflerine yönelik beyanında, sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar %41 oranında azaltmayı taahhüt etmiştir bilgisi doğrudur. İklim Değişikliği Stratejisi başlıklı verilen bilginin net olmaması –ki muhtemelen İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi’ni kastetmekte- ve diğer bilgilerin genel bir değerlendirme gibi görünüyorsa olması sera gazı emisyonlarına yönelik verdiği oransal bilgi dışındaki içeriklerin sorgulanmasını gerektirmektedir. Subjektif ifadeler ise yine kullanılabilir düzeydedir. Türkiye, iklim değişikliğinin etkilerini hafifletmeye yönelik küresel çabalara, kendi özgün koşulları ve olanakları doğrultusunda katkı sunmak amacıyla Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı’nı ve bu çerçevede 2030 hedeflerini açıklamıştır. Bu beyan ile Türkiye, 2015 yılında sunduğu katkı beyanındaki referans senaryoya göre, 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını %41 oranında azaltma taahhüdünde bulunmuştur. Ayrıca, iklim değişikliğine uyum çalışmalarına verdiği önemi vurgulayan Türkiye, Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı’nda uyuma ayrı bir başlık ayırarak konuyu özel olarak ele almıştır.

2053 Net Sıfır Emisyon hedeflerinin açıklanmasının ardından, Türkiye’nin iklim değişikliğiyle mücadelede uzun vadeli yol haritasının temel unsurlarını tüm paydaşlarla birlikte belirlemek amacıyla, Türkiye’nin ilk İklim Şurası 21-25 Şubat 2022 tarihleri arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından düzenlenmiştir. Şuraya kamu, özel sektör, akademi, sivil toplum kuruluşları ve öğrenciler dâhil olmak üzere yaklaşık 5000 kişi katılım göstermiştir. Şura sonucunda, 76’sı öncelikli olmak üzere toplamda 217 tavsiye kararı alınmış ve bu kararlar, Türkiye’nin uzun vadeli iklim değişikliği politikalarının şekillendirilmesinde önemli bir yol haritası oluşturmuştur. Özellikle İklim Değişikliğine Uyum Komisyonu’nun aldığı kararlar başta olmak üzere, iklim değişikliğine uyumu destekleyen kritik adımlar atılmış ve bu kararlar, Türkiye’nin iklim politikaları, strateji belgeleri ve mevzuat çalışmalarının temelini oluşturmuştur. Ayrıca, 12. Kalkınma Planı (2024-2028) kapsamında "Çevrenin Korunması" başlığı altında yer alan 865.3 numaralı tedbir, "Paris Anlaşması" hedeflerine

ulaşmak amacıyla sera gazı emisyonlarının azaltılması, iklim değişikliğine uyum sağlanması ve iklim değişikliği ile mücadele edilmesi için strateji ve eylem planlarının hazırlanmasını ve hayata geçirilmesini öngörmektedir. Bunun yanı sıra, Orta Vadeli Program 2024-2026'da, "yeşil dönüşümün ve 2053 net sıfır emisyon hedefinin gerçekleştirilmesi ve devam ettirilmesi amacıyla sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum sağlanmasına yönelik faaliyetlerle, iklim değişikliğiyle mücadeleye ilişkin planlama ve uygulama araçlarının düzenleneceği" öncelikli reform alanı olarak belirlenmiştir.

29/10/2021 tarihli ve 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum çalışmalarında ulusal ve uluslararası düzeyde politika, strateji ve eylemleri belirlemek, müzakere süreçlerini yürütmek ve ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlama görevi İklim Değişikliği Başkanlığı'na verilmiştir. Bu çerçevede, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) iş birliğiyle, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen "Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında 2024-2030 İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır. Bu plan, Türkiye'de yaşayan bireylerin ve kurumların iklim değişikliğinin etkilerine karşı daha dirençli, sürdürülebilir ve yeşil bir ülke hedefi doğrultusunda ekonomik, sosyal ve ekolojik açılardan uyum sağlamasını amaçlamaktadır (İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 2024).

4.Başlık: Yerel Yönetim Reformları ve Belediyeler

Yapay zekâya yöneltilen objektif soru:

"Türkiye'de kaç adet belediye ve belediye türü vardır?"

YZ Cevap:

"Toplamda, Türkiye'de 1397 adet belediye bulunmaktadır. Türkiye'deki belediyeler ve sayıları şöyledir:

Büyükşehir Belediyeleri: 30 adet

İl Belediyeleri: 51 adet

İlçe Belediyeleri: 519 adet

Belde Belediyeleri: 797 adet"

Yapay zekâya yöneltilen subjektif soru:

"2000'li yıllardan sonra yerel yönetimler bağlamında gerçekleştirilen reformların belediyeler üzerinde ne gibi etkiler ortaya çıkardığını açıklar mısınız?"

YZ Cevap:

"2000'li yıllardan sonra Türkiye'de yerel yönetimler bağlamında gerçekleştirilen reformlar, belediyeler üzerinde önemli yapısal değişiklikler ve etkiler yaratmıştır. Bu reformlar, özellikle bölgesel kalkınma, hizmet sunumunda etkinlik, yerel demokrasi ve idari yetki dağılımı konularında belirgin sonuçlar doğurmuştur. En dikkate değer reformlardan biri, 2004 yılında kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 2005 yılında kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunudur. Bu düzenlemeler, belediyelerin yetkilerini genişletmiş, yerel hizmetlerin daha verimli ve katılımcı bir şekilde sunulmasını sağlamaya yönelik adımlar atmıştır. Reformlar, belediyelerin mali yapılarında önemli değişikliklere yol açmıştır. Belediyelerin gelir kaynakları artırılmış, merkezi hükümetten sağlanan payların genişletilmesi ve yeni mali araçlar tanımlanması yoluyla belediyelerin mali bağımsızlığı güçlendirilmiştir. Özellikle büyükşehir belediyeleri, genişleyen sınırları ve görev alanları ile daha büyük sorumluluklar üstlenmiş, il genelinde bütüncül bir yönetim anlayışı benimsemiştir. Bunun yanı sıra, reformlar katılımcı yönetim anlayışını da güçlendirmiştir; yerel halkın karar alma süreçlerine dâhil edilmesi amacıyla kent konseyleri ve mahalle meclisleri gibi yapılar oluşturulmuştur.

Ancak, bu reformlar bazı zorluklar da yaratmıştır. Özellikle büyükşehir belediyelerinin genişleyen sınırları, kırsal kesimlere de hizmet götürme zorunluluğunu doğurmuş ve hizmet sunumunda bazı bölgelerde aksamalar yaşanmıştır. Ayrıca, belediyelerin idari kapasitesinin yetersiz olduğu bölgelerde, genişletilen yetkiler ve sorumluluklar ile birlikte etkin hizmet sunumunda güçlükler ortaya çıkmıştır. Özetle, 2000’li yıllardan sonraki reformlar belediyelerin yetki, görev ve mali yapısını güçlendirmiş, ancak bu genişlemeye paralel olarak bazı idari ve mali zorlukları da beraberinde getirmiştir.”

İçişleri Bakanlığı Türkiye Mülki İdare Bölümleri Envanteri’ne göre Eylül 2024 tarihi itibarıyla;

- Büyükşehir Belediyesi Sayısı: 30
- İl Belediyesi Sayısı: 51
- Büyükşehir İlçe Belediyesi Sayısı: 519
- İlçe Belediyesi Sayısı: 403
- Belde Belediyesi Sayısı: 405

olmak üzere Türkiye’de toplamda 1408 adet belediye bulunmaktadır. Dolayısıyla YZ tarafından belediye sayısına yönelik olarak üretilen **yanıt yanlıştır**. Subjektif kriterlere yönelik oluşturulan yanıt ise yine kullanılabilir elverişliliğe sahiptir.

5.Başlık: Kamu Yönetiminin Tarihsel Gelişimi

Yapay zekâya yöneltilen objektif soru:

“Türkiye’nin idari teşkilat yapısı nasıldır?”

YZ Cevap:

“Türkiye'nin idari teşkilatı, merkezi ve yerel yönetim organlarından oluşan bir yapıya sahiptir. İdari teşkilat, merkezi yönetimin yanı sıra yerel yönetimlerin işleyişini de kapsar. Aşağıda Türkiye'nin idari teşkilat yapısı detaylandırılmıştır;

1. Merkezi Yönetim: Merkezi yönetim, ülke genelinde yürütme, yasama ve yargı organlarını kapsar: Cumhurbaşkanlığı: Türkiye'nin en üst yönetim organıdır. Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisini kullanır ve devletin başıdır. Bakanlıklar: Her biri belirli bir alanda kamu hizmeti sunan ve yürütme yetkisini elinde bulunduran organlardır (örneğin, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı). Kamu Kurumları ve Kuruluşları: Bakanlıklara bağlı veya ilgili olarak çalışan çeşitli kamu kurumları ve kuruluşları bulunur. Bu kurumlar, belirli görevleri yerine getirirler (örneğin, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türk Standardları Enstitüsü).

2. Taşra Teşkilatı: Merkezi yönetimin kararlarının yerelde uygulanmasını sağlayan birimlerdir: Valilik: Her ilde bir vali bulunur. Vali, merkezi yönetimin temsilcisidir ve ildeki kamu hizmetlerini yürütmekle görevlidir. Kaymakamlık: İlçelerde kaymakamlar, vali adına görev yapar ve yerel yönetim faaliyetlerini yürütür. İl Müdürlükleri ve İlçe Müdürlükleri: Her bakanlığın taşra teşkilatı olarak faaliyet gösteren birimlerdir. Yerel düzeyde kamu hizmetlerinin sunulmasında önemli rol oynarlar.

3. Yerel Yönetimler: Yerel yönetimler, yerel düzeyde kamu hizmetlerinin sunulmasında görev alan organlardır: Belediyeler: Şehirlerde ve kasabalarda yerel hizmetleri sunmakla görevli olan yönetim birimleridir. Belediyeler, belediye başkanları ve belediye meclisleri tarafından yönetilir. Köy ve Mahalle İdareleri: Köyler ve mahalleler, kendi yerel yönetim birimlerine sahiptir. Köylerde muhtarlar, mahallelerde ise muhtarlar ve mahalle temsilcileri bulunur.

4. Danışma ve Denetim Organları:

Sayıştay: Kamu harcamalarını denetleyen en üst denetim organıdır. Danıştay: İdari yargı organı olarak merkezi idarenin aldığı kararların hukuka uygunluğunu denetler.

5. Yerinden Yönetim İlkesi: Yerel yönetimlerin belirli bir özerkliğe sahip olduğu ve yerel ihtiyaçlara uygun hizmet sunma yetkisine sahip olduğu ilkesidir. Bu yapı, Türkiye'deki idari teşkilatın genel hatlarını oluşturarak, merkezi ve yerel yönetimlerin işlevlerini düzenler.”

Yapay zekâya yöneltilen objektif 2. soru:

“Türkiye’deki yerel yönetim birimleri nelerdir?”

YZ Cevap:

“Türkiye'deki yerel yönetimler, belirli bir coğrafi alan içinde kamu hizmetlerini sunmakla görevli olan organlardır. Yerel yönetimlerin temel yapıları şunlardır;

1. Belediyeler Büyükşehir Belediyeleri: Türkiye'deki büyükşehir statüsüne sahip illerde bulunan belediyelerdir. Büyükşehir belediyeleri, il genelindeki hizmetleri yönetmekle yükümlüdür. Örneğin, İstanbul, Ankara, İzmir gibi şehirler. İlçe Belediyeleri: Her ilde bulunan ilçelerdeki yerel yönetim birimleridir. İlçelerdeki kamu hizmetlerini yürütürler. Örneğin, Kadıköy Belediyesi, Beşiktaş Belediyesi. Belde Belediyeleri: Küçük yerleşim alanları (belde) için oluşturulmuş belediyelerdir. Bu belediyeler, belirli bir nüfusun üzerindeki beldelerde bulunur.

2. Köy İdareleri Köy Muhtarlıkları: Köylerin yönetim birimleridir. Her köyde bir muhtar ve muhtarın yardımcıları bulunur. Muhtar, köyün yerel temsilcisidir ve köydeki kamu hizmetlerini yönetir.

3. Mahalle İdareleri Mahalle Muhtarlıkları: Şehir ve kasabalardaki mahallelerin yönetim birimleridir. Mahalle muhtarları, mahalledeki vatandaşların temsilcisidir. Yerel Yönetimlerin Temel Görevleri Altyapı hizmetleri (su, elektrik, ulaşım vb.) Sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler İmar ve şehir planlaması Çevre düzenlemesi Kültürel ve sosyal etkinliklerin düzenlenmesi Bu yerel yönetim yapısı, Türkiye'deki kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde sunulmasını sağlamayı amaçlar.”

Yapay zekâya yöneltilen subjektif soru

“Türk Kamu Yönetimi tarihsel gelişiminde belediyelerin önemi nedir?”

YZ Cevap:

“Türk kamu yönetimi tarihsel gelişiminde belediyelerin önemi, Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzanmaktadır. İlk modern belediyeler, 19. yüzyılın ortalarında Osmanlı İmparatorluğu'nda kurulmuştur. 1855 yılında İstanbul'da kurulan Şehremaneti, modern anlamda bir belediyenin ilk örneği olarak kabul edilir. Bu yapı, şehrin altyapı sorunlarına çözüm bulmak ve kamu hizmetlerini düzenlemek amacıyla oluşturulmuş ve böylece yerel yönetim anlayışının temellerini atmıştır. Bu dönemde, belediyeler sadece bir idari organ olarak değil, aynı zamanda yerel halkın ihtiyaçlarını karşılayan sosyal ve ekonomik birimler olarak da önemli bir işlev üstlenmiştir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, yerel yönetimlerin rolü daha da belirginleşmiştir.

1924 Anayasası ile yerel yönetimlerin özerkliği ve yerel halkın temsil hakkı güvence altına alınmıştır. Belediyeler, yerel düzeyde kamu hizmetlerinin sunumunda merkezi yönetimle halk arasında köprü işlevi görmeye başlamıştır. Eğitim, sağlık, ulaşım ve altyapı gibi alanlarda belediyeler, yerel halkın ihtiyaçlarına daha hızlı ve etkili bir şekilde yanıt verebilmek için çeşitli hizmetler sunmaya başlamıştır. Bu süreç, yerel katılımın artmasını ve toplumun kendi kendini yönetme becerisinin güçlenmesini sağlamıştır. 1960'lı yıllarda, Türkiye'de yerel yönetimlerin güçlendirilmesi için önemli reformlar gerçekleştirilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu gibi düzenlemeler, belediyelerin yetkilerini artırmış ve yerel yönetimlerin daha özerk hale gelmesini sağlamıştır. Bu dönemde, belediyeler sosyal hizmetlerin

yanı sıra çevre düzenlemesi, kültürel etkinlikler ve altyapı projeleri gibi konularda da aktif rol oynamaya başlamıştır. Böylece, yerel halkın katılımı ve desteğiyle gerçekleştirilen projeler, toplumsal dayanışmayı güçlendirmiştir. Günümüzde ise belediyelerin rolü, yerel yönetim reformları ve yenilikçi uygulamalarla birlikte daha da artmıştır. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren, 15 Dakika Şehri Modeli gibi modern yaklaşımlar, belediyelerin yerel kalkınma ve sürdürülebilirlik konularında daha aktif olmalarını teşvik etmektedir. Bu projeler, yerel hizmetlerin etkinliğini artırırken, aynı zamanda halkın karar alma süreçlerine katılımını da güçlendirmektedir. Belediyeler, toplumsal ihtiyaçları belirleme ve bu ihtiyaçlara yanıt verme konusunda daha fazla yetki ve sorumluluk kazanmışlardır.

Sonuç olarak, Türk kamu yönetimi tarihsel gelişiminde belediyeler, yerel katılımın sağlanması, kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde sunulması ve toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Yerel yönetimlerin tarihsel süreçteki dönüşümü, hem halkın yaşam standartlarını artırmış hem de demokratik katılımı pekiştirmiştir. Bu bağlamda, belediyelerin güçlendirilmesi ve etkin bir şekilde çalışması, Türkiye'nin kamu yönetimindeki başarısı için hayati öneme sahiptir.”

1961 Anayasasının 112. maddesinde “merkezden yönetim ve yerinden yönetim ilkesi” ile kamu yönetiminin temel dayanakları belirtilmiştir. Önceki anayasalarda düzenlenen vilayet idaresi hükümleri, yerel yönetimlere bırakılarak kapsamı genişletilmiş ve dönüştürülmüştür. Dolayısıyla merkez örgüt ile yerel yönetimler ayrı maddeler halinde düzenlenmiştir. Aynı durum günümüzde idari örgütlenmenin temeli olan 1982 Anayasası'nda da devam ettirilmiştir (Nalbant, 1997:68). 1982 Anayasası'nın 123/2 maddesinde yer alan “İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır”, hükmü ile idari örgütlenmenin hangi esaslara dayandığı belirtilmiştir. 126/1 maddesinde merkezi idare, “Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır”, ifadesiyle tanımlanmıştır. 127/1 maddesinde ise “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, genel kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri” olarak tanımlanmıştır (Gözler, 2017:33-34). Ayrıca 127/2 maddesinde yerel yönetimlerin kuruluş ve görevlerinin “yerinden yönetim” ilkesine uygun olarak düzenleneceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla anayasa, mahalli nitelikteki hizmetlerin yürütülmesini, yerel halk tarafından seçimle belirlenen yöneticilere ve karar organlarına bırakmaktadır (Yaylı ve Yaslıkaya, 2012:80). Bu düzenlemeler, Türkiye'deki idari yapı ve yerel yönetimlerin işleyişi açısından önemli bir temel oluşturmaktadır (Gönültaş ve Yaylı, 2023:492).

Dolayısıyla YZ tarafından Türkiye'nin idari yapısına ilişkin bilgiler oldukça eksik ve yanlış olarak kurgulanmıştır. Bunun yanında verilen yanıt içerisinde yerel yönetim birimleri arasında “mahalle”nin bir idari birim olarak sayıldığı görülmüştür. Bunun üzerine “Türkiye'deki yerel yönetimlerin” neler olduğuna yönelik bir soru daha yöneltilmiştir. Alınan cevapta yine mahallenin bir yerel yönetim birimi olarak sayıldığı görülmüş ve objektif sorulara yanıtların yanlış olarak verildiği teyit edilmiştir. Subjektif cevaplar ise yine bir önceki yanıtlarda olduğu gibi kullanılabilir düzeydedir.

4. SONUÇ

Bu çalışmanın yapay zekâ aracılığıyla yapılmasındaki temel amaç; akademik etik ilkeler bağlamında yapay zekânın kullanılıp kullanılmamasına yönelik bir tartışmaya taraf olmak değil, kullanıldığı durumda subjektif ve objektif kriterlerle çıktılarını tespit etmektir. Bunun yanında sorulan soruların niteliği ve içeriği araştırmacının konumlanışına veya çalışmanın içeriğine göre değişkenlik göstermektedir.

Araştırmaya göre, kuramsal ve kavramsal çerçevede yapay zekâyâ yöneltilen objektif sorulara yönelik verdiği cevaplar eksik, hatalı veya kısmen doğru sayılabilecek içeriklere sahiptir. Dolayısıyla yapay zekâ tarafından “kamu yönetimi alanyazınına ilişkin” verilen nesnel cevapların çeşitli akademik yayınlarda kullanılması tehlike arz etmektedir. Her ne kadar bazı nesnel sorulara doğru cevap veriyor olsa da kritik birçok hatayı da içinde barındırmaktadır. Bu nedenle yapay zekâ tarafından üretilecek metinlerde nesnel içerikler, dikkatle incelenmeye ve teyit edilmeye muhtaç bir yapıdadır. Bunun yanında yapay zekâ ile metin üretiminde en güncel soru veya sorunlardan biri intihal konusudur. Türkiye'de üretilen akademik metinlerin benzerlik oranları genellikle “Turnitin” veya “i-Thenticate” programları aracılığıyla tespit edilmektedir. Son dönemlerde bu programlara ek olarak “dergipark” veritabanında yer alan dergilere gönderilen metinlerin “intihal.net” üzerinden benzerlik tespiti yaptığı da bilinmektedir. Ancak bu programlar henüz Türkçe dilinde yapay zekâyâ yazdırılmış metinlerin benzerliğini ölçme yeteneğine sahip değildir. İngilizce dilinde yapılan tespitlerde ise genel olarak yazım dilinin

niteliğine göre benzerlik taraması yapmaktadır. Dolayısıyla yapay zekâ ile yazdırılan metinlerin intihal manüpilasyonuna neden olması oldukça mümkün görünmektedir.

Yapay zekânın nesnel içerik üretiminde yaşadığı sorunlar, bilgilerin eksik veya hatalı olması nedeniyle bilimsel geçerlilik konusunda soru işaretleri yaratmaktadır. Bu durum, yapay zekânın yalnızca bir yardımcı araç olarak kullanılmasını, ancak bilimsel araştırmalarda nihai bir veri kaynağı olarak değerlendirilmemesi gerektiğini göstermektedir. Yapay zekâ tarafından subjektif yönlendirmelere istinaden ürettiği çıktılar ise akademik metinlerde konuyu bilenler tarafından kullanılabilir ve işlenebilir niteliğe sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla yapay zekâyı kuramsal ve kavramsal açıdan değerlendirdiğimizde, subjektif kritikerde oldukça işe yaradığı ve akademik çalışmalara destek olabileceği yönünde bir kanı oluşmuştur. Yapay zekânın subjektif sorulara verdiği yanıtlar, araştırmacıların düşünsel süreçlerini destekleyici bir araç olarak kullanılabilir düzeydedir. Bu nedenle akademik metin yazımında zaman kazandıran ve araştırmacılara yeni perspektifler sunan bir yardımcı olarak işlev görebilir. Ancak, bu çıktılar da eleştirel bir süzgeçten geçirilerek değerlendirilmelidir. Yani yapay zekâ, bilimsel analizde bir araç olarak kabul edilmeli; araştırmacının ana taşıyıcısı olarak değil, destekleyici bir rol üstlenmelidir.

Sonuç olarak, yapay zekânın akademik çalışmalarda kullanımı, araştırmacılara belirli avantajlar sunsa da, bu teknolojinin potansiyel riskleri göz ardı edilmemelidir. Nesnel bilgilerdeki doğruluk eksiklikleri ve intihal riskleri, dikkatli bir inceleme ve kontrol gerektirirken, subjektif içeriklerin akademik yazı süreçlerine katkıları göz önünde bulundurulabilecek avantaj sağlamaktadır. Yapay zekânın akademik yazımda etkin bir şekilde kullanılması için, etik kuralların sıkı bir şekilde takip edilmesi ve yapay zekâ tarafından üretilen içeriklerin bilimsel doğruluk açısından sürekli test edilmesi gerekmektedir.

Yapay zekâ ile makale yazımı konusunda kamu yönetimi örneğinde yapılan araştırmamız gibi ileride aynı alanda ya da diğer disiplinlerde bu kapsamda yeni çalışmalar yapılabilir. Yine bu uygulama farklı yapay zekâ araçları üzerinden de yenilenerek sonuçları karşılaştırılabilir. Hiç şüphesiz gelişen teknoloji ile bu alandaki hata oranları da azalacaktır. Dolayısıyla zaman ve gelişen teknolojilere esas olarak bu vb. çalışmalar yenilenerek ortaya çıkan değişim ve dönüşüm ölçülmeye çalışılabilir.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmacının ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makale yazım ve intihal/benzerlik açısından kontrol edilmiştir. Makale, “*en az iki dış hakem*” ve “*çift taraflı körleme*” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Yazar, dergiye imzalı “*Telif Devir Formu*” belgesi göndermişlerdir. Mevcut çalışma için mevzuat gereği etik izni alınmaya ihtiyaç yoktur. Bu konuda yazarlar tarafından dergiye “*Etik İznine Gerek Olmadığına Dair Beyan Formu*” gönderilmiştir. Yazar, çalışmanın tüm bölümlerine ve aşamalarına tek başına katkıda bulunmuştur. / **This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support. The article has been checked for spelling and plagiarism/similarity. The article was evaluated by "at least two external referees" and "double blinding" method. The author sent a signed "Copyright Transfer Form" to the journal. There is no need to obtain ethical permission for the current study as per the legislation. The "Declaration Form Regarding No Ethics Permission Required" was sent to the journal by the authors on this subject. The author contributed to all sections and stages of the study alone.**

KAYNAKÇA

BALTACI, Ali (2018), “*Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme*”, **Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.7(1), ss.231-274.

BTK - BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Tarihsiz), **Toplum 5.0 Araştırma Raporu**, BTK Yayını, Ankara, <https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirmaraporlari/toplum-5-0-arastirma-raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 13.03.2021).

- BÜYÜKADA, Samet (2024), “*Akademik Yazımda Yapay Zekâ Kullanımının Etik Açısından İncelenmesi: ChatGPT Örneği*”, **Rize İlahiyat Dergisi**, S.26, ss.1-12.
- COŞKUN, Bayram ve PANK YILDIRIM, Çiğdem (2018), “*Türkiye’de Stratejik Planlama: Son Dönem Gelişmelerin İncelenmesi*”, **Strategic Public Management Journal**, S.4(8), ss.1-16.
- ÇİLESİZ, Cumhur (2011), “*Kamu Denetim Sisteminin Geleceği ve Hukuki Altyapı Gereği*”, **Denetim Dergisi**, S.116, ss.22-27.
- GOOINN TÜRKİYE (2023), **Yapay Zekâ Raporu**, Gooinn Türkiye Kurumsal Web Sayfası (E-Rapor), <https://www.gooinn.co/2023-turkiye-inovasyon-raporu> (Erişim Tarihi: 03.08.2023).
- GÖNÜLTAŞ, Yasin Can ve YAYLI, Hasan (2023), “*Yer Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları: Tarihsel Süreç, Kurumsal Yapılanma ve İşleyiş*”, **Cumhuriyetin 100. Yılında Türk Devlet Teşkilatının Anatomisi ve Fizyolojisi: Teorik Çerçeve, Yapı ve İşleyiş** (Ed. Mehmet Akif Özer, Yusuf Pustu, Reha Bayansar), Yetkin Yayınları, Ankara, ss.491-525.
- GÖZLER, Kemal (2017), **Türk Anayasa Hukuku**, Ekin Kitabevi, Bursa.
- MECEK, Mehmet ve KOCAKULA YILDIRIM, Özge (2020), “*Yönetim-İdare Kavramlarının Yapısal-İşlevsel Analizi ve Kavramsal Açısından Tanımlanması*”, **Journal of Social and Humanities Sciences Research**, S.7(54), ss.1411-1425.
- MUTLUER, Kamil ve ÖNER, Erdoğan (2010), “*Belediye Bütçelerinin Denetimi*”, **Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Geleceği** (Ed. Ahmet Kesik, Nihat Falay, Murat Çak, Mehmet Karakaş), Seçkin Yayınları, Ankara, 2. Baskı, ss.214-226.
- NALBANT, Atilla (1997), **Üniter Devlet: Bölgeselleşmeden Küreselleşmeye**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- OPENAI (2024), **ChatGPT** (Sürüm 4.0 [Yazılım], <https://chatgpt.com/>).
- ÖZKAYNAR, Kürşad (2024), “*Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde, Tüketicilerin Yapay Zekâ Araçlarını Kullanımlarında Algılanan Fayda, Tutum ve Niyetler Arasındaki İlişki: Etik Kaygıların Düzenleyici Etkisi*”, **Yönetim Bilimleri Dergisi**, S.22(Özel Sayı: Endüstri 4.0 ve Dijitalleşmenin Sosyal Bilimlerde Yansımaları), ss.1472-1498.
- ŞAHİN İPEK, Elif (2018), “*Belediyelerde Mali Denetimin Önemi ve Niteliği: Türkiye’deki Uygulamalar Bakımından Bir Değerlendirme*”, **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.33, ss.61-84.
- T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI DİJİTAL DÖNÜŞÜM OFİSİ (2024), “*Yapay Zekâ*”, **Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Kurumsal Web Sayfası** (E-Döküman), <https://cbddo.gov.tr/sss/yapay-zeka/> (03.08.2024).
- T.C. ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI (2024), **İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı**, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yayını, Ankara.
- ULUSOY, Ahmet ve AKDEMİR, Tekin (2017), **Mahalli İdareler**, Seçkin Yayınları, Ankara.
- YAYLI, Hasan ve YASLIKAYA, Refik (2012), “*Türkiye’de Yerel Hizmetlerle İlgili Yasal Düzenlemelerin Gelişimi*”, **Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi**, S.47(2), ss.65-82.
- YILMAZ, Vedat ve MECEK, Mehmet (2021), “*Kavram ve Kuramsal Açısından Türkiye’de Dijital Kamu Yönetimi ve Dönüşümü*”, **Kamu Yönetiminde Değişim Olgusu: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar** (Ed. Berat Akıncı), Nobel Yayınları, Ankara, ss.103-138.
- T.C. Anayasası** (09.11.1982 tarih ve 17863-mükerrer sayılı Resmi Gazete).
- 5018 sayılı **Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu** (24.12.2003 tarih ve 25326 sayılı Resmi Gazete).